

KVLO vaak informatiebron

De KVLO is de belangenorganisatie voor docenten lichamelijke opvoeding. Gedurende het laatste halfjaar heeft de organisatie een persvoorlichter in dienst om uitingen naar 'buiten' nog beter te stroomlijnen. Dat de KVLO als informatiebron en gesprekspartner serieus wordt genomen blijkt uit het volgende artikel.

Onder redactie van: Hans Dijkhoff

Sommige zaken worden in de media breed uitgemeten. Het waarom daarvan kan vele gronden hebben. Gevolg is wel dat de 'paniek' die dan ontstaat omtrent een onderwerp kan leiden tot vragen door leden van de Tweede Kamer. Zo ook in dit geval toen het ging om een, volgens de media, grote toename van het aantal ongelukken tijdens de gymles. Op de vragen van de leden Smits en Van Dijk (beiden SP) over ongelukken bij gymnastiek werd door staatssecretaris Sharon Dijksma antwoord gegeven. Ze putte daarvoor veelvuldig uit persberichten en publicaties die de KVLO zelf of in samenwerking met andere organisaties heeft verspreid. Hier de gestelde vragen en de antwoorden daarop van de staatssecretaris die ze op 9 april heeft gegeven.

1. *Wat is uw oordeel over het bericht 'Aantal ongelukken tijdens gym met helft gestegen?'* (Trouw, 9 maart 2009).

Het artikel gaat over een onderzoek uitgevoerd door de Stichting Consument en Veiligheid naar het aantal ongelukken tijdens gymlessen in het primair en voortgezet onderwijs tussen 2003 en 2007. De cijfers tonen een stijgende trend van het aantal ongevallen. De trend komt overeen met de trends die de Stichting Consument en Veiligheid ziet bij sport in het algemeen. Verder geeft de Stichting Consument en Veiligheid aan dat het om een logische toename gaat aangezien er meer wordt gesport op scholen. De oorzaken van de ongelukken tijdens de gymles zijn niet onderzocht.

Regelmatig sporten en bewegen is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van kinderen en heeft een positief effect op de

gezondheid en de preventie van overgewicht. Wel kleeft er altijd een zeker risico aan sporten en bewegen. Ongelukken tijdens de gymles zijn nooit geheel te voorkomen. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is om het risico op blessures zoveel mogelijk in te perken.

Daarbij is het allereerst van belang te benadrukken dat de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) begin dit jaar, naar aanleiding van het onderzoek van de Stichting Consument en Veiligheid over de periode 2002-2006, in een nieuwsbericht naar voren heeft gebracht, dat gymlessen vergeleken met

Ronald Plasterk de minister van onderwijs en Sharon Dijksma de staatssecretaris

andere sportactiviteiten relatief veilig zijn. Uit de ongevalcijfers voor 4- tot 18-jarigen tijdens bewegingsonderwijs over 2002-2006 blijkt dat er jaarlijks gemiddeld 13.500 ongevallen waren waarbij spoedeisende hulp nodig was, waarvan 7.000 in het VO en 6.500 in het PO. In de periode 1999-2003 betrof het 14.000 ongevallen. Na correctie voor trends in de bevolkingsopbouw blijkt dit verschil niet significant. Per jaar betreft het ongeveer één ongeval op 12.500 gymlessen.

Verder geeft de KVLO in het nieuwsbericht aan dat uit het onderzoek blijkt, dat op

school jaarlijks 26.500 ongevallen plaats vonden, waarvan 13.500 tijdens de gymles. In de privé sfeer ging het om 114.000 ongevallen en bij sportbeoefening na schooltijd om 64.000. De KVLO beoordeelt het risico op een ongeluk tijdens het bewegingsonderwijs daarom in vergelijking met andere contexten niet groot. Verder blijken de ongevallen niet ernstiger te zijn dan de andere ongevallen op school. De direct medische kosten zijn lager dan de medische kosten bij ongevallen op het schoolplein of tijdens sportbeoefening. Bij 3% van de ongevallen in de gymles was opname noodzakelijk. Bij sportongevallen was dit 5%, bij de ongevallen op het schoolplein 6%.

2. *Wat onderneemt u om het grote aantal ongelukken tijdens gymnastiek te verminderen?*

Schoolbesturen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het creëren van een veilige omgeving in de klas en in het gymlokaal. Zo zijn scholen verplicht om het beleid met betrekking tot de veiligheid in de schoolgids op te nemen en ouders en leerlingen kunnen met

klachten over het veiligheidsbeleid een beroep doen op de klachtenregeling van de school. De Inspectie van het Onderwijs ziet toe op het veiligheidsbeleid van de school.

Verder is er enkele jaren geleden door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in een campagne van vijf jaar, veel aandacht besteed aan veiligheid in en rond de schoolgebouwen. In deze campagne is aandacht gegeven aan een methode waarmee scholen de veiligheid in en rond het schoolgebouw kunnen verbeteren. Om te borgen dat na afsluiting van deze campagne de opgedane kennis en ervaring beschikbaar zou blijven, hebben organisaties uit het werkveld, zoals de samenwerkings-GGD'en, de landelijke ouderorganisaties, de besturenorganisaties, de pabo's en

FOTO: HANS DIJKHOFF

Bovendien wordt er aandacht besteed aan het aspect 'veiligheid' en 'fair play' in het beroepsprofiel, de beroepscode, de opleidingskwalificaties en de Basisdocumenten Bewegingsonderwijs PO en onderbouw VO, die het eerst in 2007 door de KVLO en de Stichting Leerplanontwikkeling Nederland zijn opgesteld.

- 3 Deelt u de mening van de Stichting Consument en Veiligheid dat de explosieve stijging mogelijk wordt veroorzaakt door groeps grootte, geschiktheid van accommodaties en de staat van de toestellen?
Zo nee, waarom niet?

het Vervangingsfonds, deze taak op zich genomen.

Ook werkt de KVLO samen met de Stichting Consument en Veiligheid aan het veiliger maken van gymlessen. Zo heeft de KVLO in 2007 samen met de Stichting Consument en Veiligheid de brochure 'Veiliger bewegingsonderwijs op de basisschool' ontwikkeld en is in januari van 2009 de module 'Veiliger bewegingsonderwijs met de VO Veiligheidsmanager' tot stand gekomen. Beide zijn gratis op alle scholen verspreid. Daarnaast worden er studiedagen voor docenten bewegingsonderwijs georganiseerd door de KVLO over het creëren van een veiliger bewegingsonderwijs en zijn docenten bewegingsonderwijs verplicht zich na te scholen in EHSBO (eerste hulp bij sportongevallen). Een ander project dat de Stichting Consument en Veiligheid nu uitvoert richt zich op risicogedrag bij vmbo-jongeren. Daarbij worden jongeren bewuster van de risico's die ze lopen bij onder andere het sporten.

Verder is enkele jaren geleden de postinitiële leergang bewegingsonderwijs ingevoerd, waaraan de eerste cursisten in het studiejaar 2004/2005 zijn afgestudeerd. Leraren die bewegingsonderwijs willen geven aan de groepen 3 t/m 8 in het basisonderwijs en de groepen bestemd voor leerlingen vanaf zeven jaar in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs, dienen deze leergang te volgen. Deze postinitiële leergang

FOTO: HANS DIJKHOFF

FOTO: HANS DIJKHOFF

Docenten krijgen bijscholing in hulpverleners tijdens studiedag

geeft een kwaliteitsimpuls aan het bewegingsonderwijs dat ook van positieve invloed is op de veiligheid tijdens de gymlessen.

De Stichting Consument en Veiligheid heeft geen onderzoek verricht naar de oorzaken van de ongelukken tijdens de gymlessen. Het beeld van een explosieve stijging van het

aantal ongelukken door groeps grootte, geschiktheid van accommodaties en de staat van de toestellen wordt niet bevestigd door de KVLO. Feit is wel dat de ongevalregistratie van scholen sinds 2001 fors is toegenomen en dat er op scholen meer wordt gesport. Dat zal dus in ieder geval van invloed zijn geweest op de gemeten toename.

4 *Bent u bereid maatregelen te treffen om het aantal ongelukken terug te dringen, zoals het verkleinen van de klassen en het zorgen voor beter materiaal?*

Er wordt veel ondernomen om de omgeving op scholen en in het gymlokaal veilig te maken en te houden, zie mijn antwoord op vraag 2.

5 *Wat is uw mening over de praktische handleidingen en de valtraining die de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding en Consument en Veiligheid beschikbaar stellen voor scholen? Bent u voornemens deze handleiding landelijk te verspreiden als een manier om het stijgende aantal ongelukken tegen te gaan?*

De handleidingen zijn al landelijk verspreid.

Correspondentie:

nathalie.koopman@kvlo.nl

ONDERWIJSKUNDIGE ZAKEN

Vrijstelling of ontheffing?

Van het Inrichtingsbesluit WVO

In het Inrichtingsbesluit, dat de ontheffingen en vrijstellingen regelt voor de Vernieuwde Tweede Fase, ingegaan per 1 augustus 2007*, wordt een duidelijk verschil gemaakt tussen beide begrippen. Voor de onderbouw geldt de Wet Voortgezet Onderwijs (WVO). In dit stuk een uitleg.

Door: Alien Zonnenberg

Vrijstelling

Een vrijstelling wordt gebruikt wanneer een leerling iets niet hoeft, omdat al aan de verplichtingen is voldaan. Deze vrijstellingen zijn door de wetgever bepaald en de school mag hierin niet zelf beslissen.

Bijzondere vrijstellingen zijn geregeld in een beschikking, deze heeft betrekking op leerlingen uit topsportprojecten op LOOT-scholen en leerlingen die in het kunstonderwijs terechtkomen (LOOK-scholen). De vrijstellingen zijn gebonden aan de school en het traject van topsport dat de leerling volgt. Bij verandering van school vervallen deze vrijstellingen voor de leerling.

Ontheffing

De term ontheffing wordt gebruikt voor individuele gevallen. De school kán bijvoorbeeld voor LO, gemeenschappelijk deel, een ontheffing verlenen wanneer een leerling op grond van de lichamelijke gesteldheid niet aan de lessen kan meedoen. Voor de uren die hierdoor vrijkomen hoeft geen vervangend onderwijs te worden gevolgd.

Voor de onderbouw is de ontheffing geregeld in artikel 11d waarbij de school zelf mag besluiten op welke wijze de lestijd wordt vervangen. (Bron artikel 11d WVO. Ontheffingen delen onderwijsprogramma; bijzondere voorschriften).

* Bij de regelingen van zowel de WVO als het Inrichtingsbesluit moet u altijd kijken naar de datum van invoering. Dit gaat in de regel per cohort, vandaar dat in de wetgeving voortdurend gesproken wordt over de leerlingen van de oude en de vernieuwde tweede fase.

Correspondentie: alien.zonnenberg@kvlo.nl